Roll no. :
Date :

Duration -
MM - 10

---

1 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) अतः बकः एव वर्षाभिनन्दनं करोति।
(क) वर्षा अभिनन्दनम् (ख) वर्षायाः अभिनन्दनम् (ग) वर्षे अभिनन्दनम् (घ) वर्षा अभिनन्दनम्

(ii) अकार्यम् हेयम् भवति।

(iii) जनानां जीवनचक्रम् सुखमयं वर्तते अधुना।

(iv) त्रिरामस्य वर्णनम् शास्त्रेषु वर्तते।

उत्तर – (i) (ख) वर्षायाः अभिनन्दनम्

(ii) न अकार्यम्

(iii) जीवनम् चक्रम् इव

(iv) त्रयाणाम् रामाणाम् समाहारः, तस्य

2 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) मयूरस्य न`त्यं तु प्रकृतेः आराधना भवति।
(क) प्रकृति आराधना (ख) प्रकृते आराधना (ग) प्रकृताराधना (घ) प्रकृत्याराधना

(ii) हरिश्चन्द्रः कदापि न सत्यम् न अवदत्।

(iii) सः पञ्चपात्रम् क्षालयति।

(iv) श्वेतवस्त्रः नेता जनान् सम्बोधयति।

उत्तर – (i) (घ) प्रकृत्याराधना

(ii) असत्यम्

(iii) पञ्चानाम् पात्राणाम् समाहारः

(iv) श्वेतं वस्त्रं यस्य सः

3 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) राजहंसः पक्षिराजः भवति।
(क) पक्षिषु राजा (ख) पक्षिणाम् राजा (ग) पक्षिणः राजा (घ) पक्षीराजा

(ii) ‘वुम्भकारः’ घटान् रचयति।

(iii) षड`तु वर्षम् आच्छादयति।

(iv) मुग्धनेत्रम् द`ष्ट्वा चल।

उत्तर – (i) (ख) पक्षिणाम् राजा

(ii) वुम्भं करोति इति

(iii) षण्णाम् ?तूणाम् समाहारः

(iv) मुग्धम् नेत्रम्

4 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) काकः मेध्यम् अमेध्यम् सर्वं भक्षयति।
(क) न अमेध्यम् (ख) अनमेध्यम् (ग) न मेध्यम् (घ) अमेध्यम् न

(ii) रमणीणाम् स्वरं पुष्पकोमलम् भवति।

(iii) दशरात्रि पुण्यतमा भवति।

(iv) मधुरं वचनं यस्य सः जनः कदापि न दुःखी भवति।

(v) दिल्ली महानगरं यमुनातीरे वर्तते।

उत्तर – (i) (ग) न मेध्यम्

(ii) पुष्पम् इव कोमलम्

(iii) दशानाम् रात्रीणाम् समाहारः

(iv) मधुरवचनः

(v) यमुनायाः तीरे

5 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) <u>अकातरः</u> परैः न परिभूयते।
(क) न अकातरः (ख) नाकातरः (ग) न कातरः (घ) अनाकातरः

(ii) कः <u>पुत्रस्य शोकेन संतप्तः</u> आसीत्
(क) पुत्रशोकेसंतप्तः (ख) पुत्रशोकात्संतप्तः (ग) पुत्रशोकसंतप्तः (घ) पुत्रशोकेनसंतप्तः

(iii) वानराणां <u>यूथपः</u> सर्वान् वानरान् अवदत्।

(iv) पवनपुत्रः <u>महाबली</u> आसीत्।

(v) ते <u>भगिन्यौ</u> धावतः।

(vi) रामः सदैव <u>मुनीनाम् समीपम्</u> एव अवसत्।

उत्तर – (i) (ग) न कातरः

(ii) (ग) पुत्रशोकसंतप्तः

(iii) यूथं पाति इति

(iv) महान् बली

(v) भगिनी च भगिनी च

(vi) उपमुनिम्

6 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) एवेनैव सुपुत्रेण माता निर्गतं भयं यस्याः सा स्वपिति।
(क) निर्भयम् (ख) निर्भयः (ग) निर्भया (घ) निर्भयात्

(ii) संसारे शीतं च उष्णं च तयोः समाहारः सो ुं तत्परः भव।

(iii) व`क्षपतितः बालः उच्चैः रोदति।

(iv) राधा श्वः अनुपस्थिता भविष्यति।

उत्तर – (i) (ग) निर्भया

(ii) शीतोष्णम्

(iii) व`क्षात् पतितः

(iv) न उपस्थिता

7 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) ईश्वरस्य कार्यं निर्बाधं भवति।

(ii) हरिः च हरः च गच्छतः।

(iii) अधुना एकविंशतिः शताब्दी अस्ति।

(iv) आकाशे व`ष्णाः जलदाः शोभन्ते।
(क) जलं ददाति इति (ख) जलं ददति इति, ते (ग) जलं ददान्ति इति (घ) जलं यच्छति इति

उत्तर – (i) बाधायाः अभावः

(ii) हरिहरौ

(iii) शतस्य अब्दानाम् समाहारः

(iv) (ख) जलं ददति ये ते

8 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) यथाशक्ति कार्यं वुरु।
(क) शक्तिम् अनतिक्रम्य (ख) शक्तिः अनतिक्रम्य
(ग) शक्तिम् अननतिक्रम्य (घ) शक्ति अनतिक्रम्य

(ii) छात्राः पञ्चतन्त्रम् आनन्देन पठन्ति।

(iii) महान् ?षिः आरुणिः अत्र एव वसति स्म।

(iv) कदापि न ?तं मा वद।

उत्तर – (i) (क) शक्तिम् अनतिक्रम्य

(ii) पञ्चानाम् तन्त्राणाम् समाहारः

(iii) महर्षिः

(iv) अन`तम्

9 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) न्यायाधीशः यथानियमम् अपराधिनं दण्डयति।

(ii) भरतः सीतां च रामं च द`ष्ट्वा प्रसन्नः अभवत्।

(iii) पुष्करे चत्वारि आननानि यस्य सः पूज्यते।

(iv) पाणिनिः अष्टाध्यायीम् अरचयत्।
(क) अष्टस्य अध्यायस्य समाहारः (ख) अष्टानाम् अध्यायानां समाहारः, ताम्
(ग) अष्टेषु अध्यायेषु समाहारः (घ) अष्टाध्यायः समाहारः

उत्तर – (i) नियमम् अनतिव्रम्य

(ii) सीतारामौ

(iii) चतुराननः

(iv) (ख) अष्टानाम् अध्यायानां समाहारः, ताम्

10 अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपादानां समासं विग्रहं वा कृत्वा लिखत– 1

(i) मासिकी परीक्षा .... भवति। (मासं मासं इति)

(ii) अयं .... गच्छति। (व`कोदरः)

(iii) भवान् .... मम ग`हम् आगच्छतु। (सपरिवारम्)

(iv) सोऽपि मह्यम् <u>अप्रियः</u> नास्ति।
(क) न प्रियः (ख) अ प्रियः (ग) प्रियः न अस्ति (घ) प्रियः अस्ति

उत्तर – (i) प्रतिमासम्

(ii) व`क इव उदरं यस्य सः

(iii) परिवारेण सह

(iv) (ख) न प्रियः